

'כוח ורדי' ו'כוח יוסי'

מפקד 'כוח ורדי', תת-אלוף דני ורדי

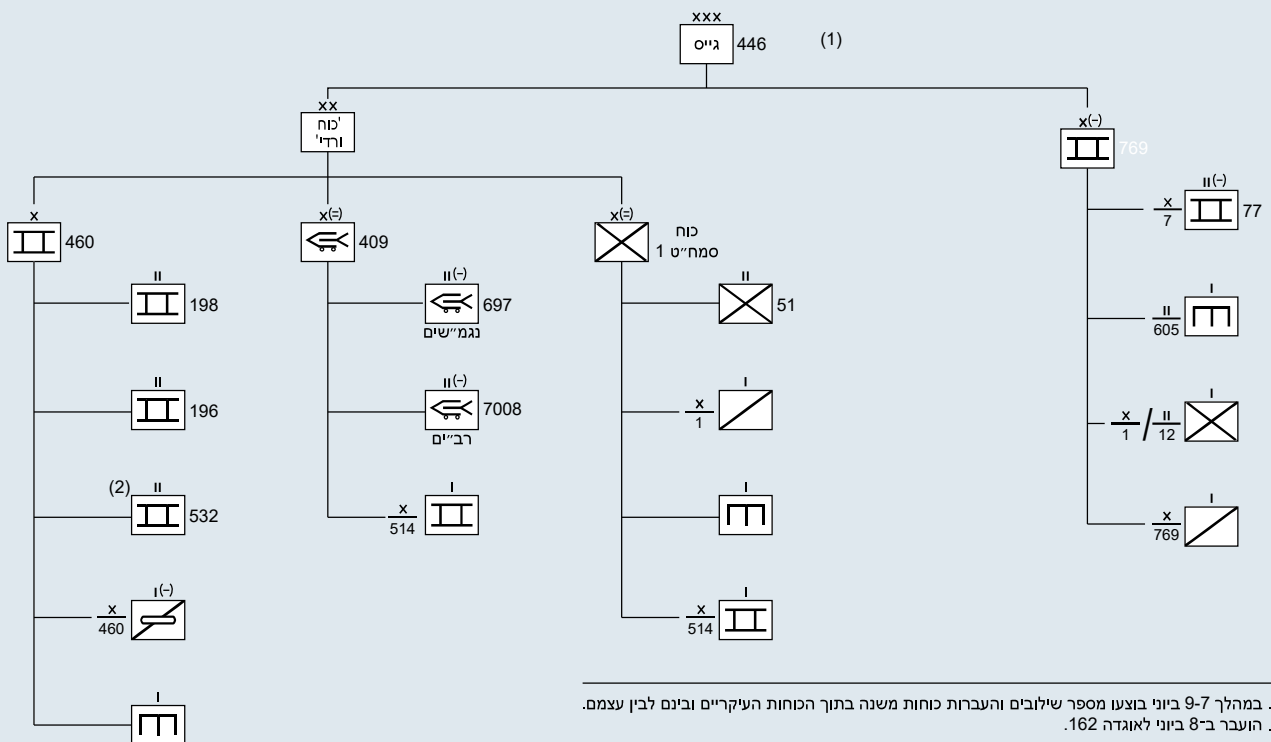
תא"ל דני ורדי, שעם פרוץ המלחמה שהה בחו"ל, לאחר שהיה מפקד אוגדה 162, חזר עם האלוף בן גל לארץ בתחילת יוני. ב-7 בחודש הוחלט להקים כוח אוגדתי מאולתר בפיקודו - 'כוח ורדי', שיפעל ממזרח לליטני, אולם בליל 7-8 הוחלט להפעילו ממערב לנהר, באזור ג'זין. הכוח העיקרי שהוקצה למשימה זו היה חטיבה 460 (מוקטנת, עם גדודים 196 ו-198, וללא גדוד 532 שנותר באוגדה 162). בפיקוד חגי כהן, שבשגרה שימשה מסגרת הדרכה למפקדים בשריון, והיא הועברה לגיס מאוגדה 162. המשימה שהוטלה על 'כוח ורדי' הייתה לכבוש את המערך הסורי שמסביב לג'זין. העיירה הנוצרית ג'זין ממוקמת בדרכים שעוברים בה שני צירי אורך וציר רוחב, המחבר את הבקעה לחוף באזור צידון. בשנים שלפני המלחמה ביצרו הסורים באזור ג'זין (מעשייה בדרום ועד עייחא בצפון) מערך שנועד לקלוט סד"כ בהיקף חטיבתי, שתוגבר בהתאם לאחר תחילת המלחמה.

כוחות צה"ל החלו להתחכך במערך ג'זין עוד ב-7 ביוני. באותו יום נתקל גדוד 12 מחטיבת גולני (עם פלוגת טנקי שוט מגדוד 53) בכוח חרמ"ש סורי, שכלל מחלקת לוחמי קומנדו על נגמ"שי ביטי-אר.

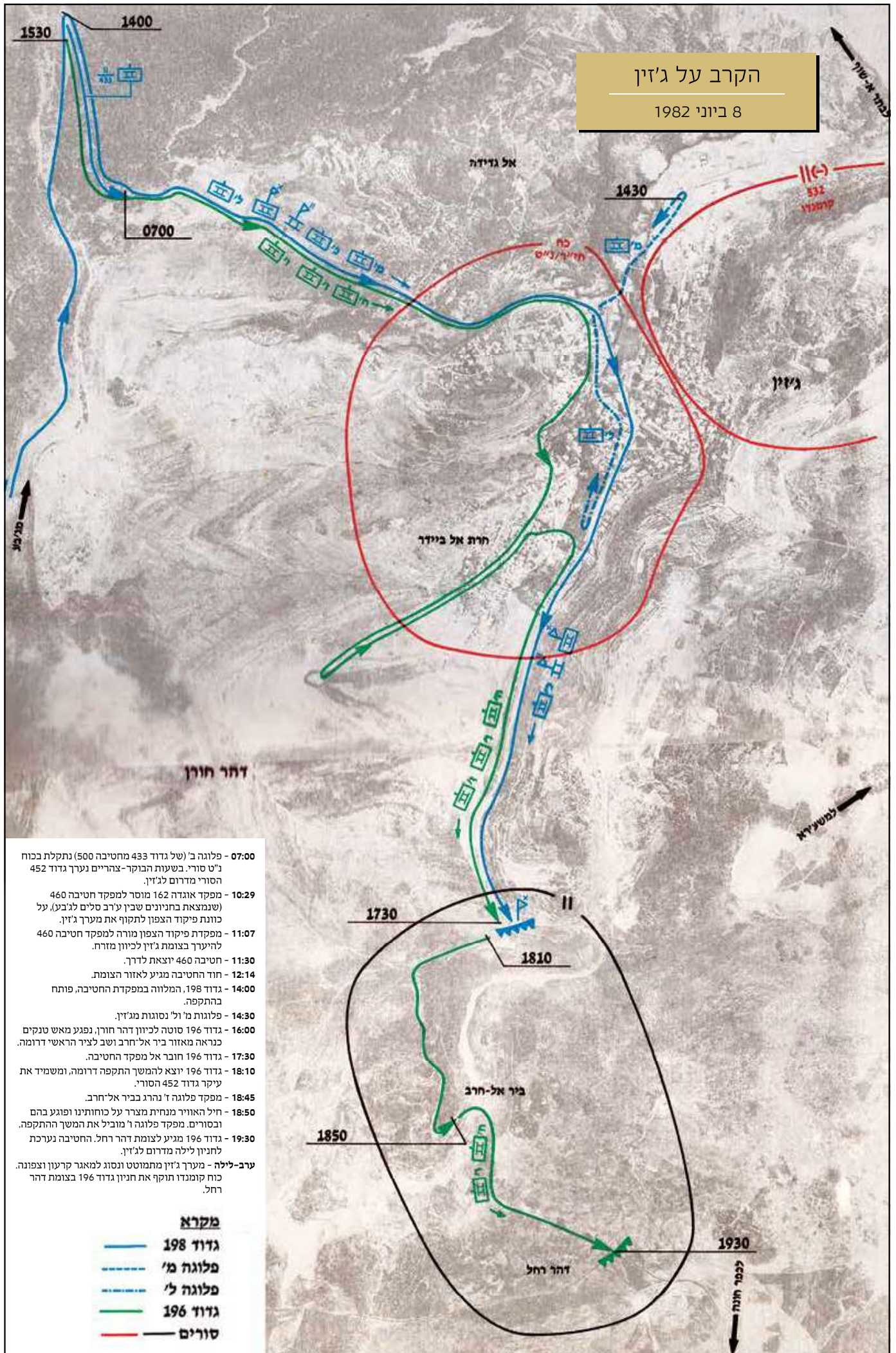
הגזרה המרכזית - כוחות צה"ל נעים לעבר ג'זין

'כוח ורדי' וחטיבה 769 במערך ג'זין - מבנה

הקרב על ג'זין

8 ביוני 1982

- 07:00 - פלוגה ב' (של גדוד 433 מחטיבה 500) נתקלת בכוח נ"ט טורי. בשעות הבוקר-צהריים נערך גדוד 452 הסורי מדרום לג'זין.
- 10:29 - מפקד אוגדה 162 מוסר למפקד חטיבה 460 (שנמצאת בחניונים שבין ע'רב סלים לג'בע), על כוונת פיקוד הצפון לתקוף את מערך ג'זין.
- 11:07 - מפקדת פיקוד הצפון מורה למפקד חטיבה 460 להיערך בצומת ג'זין לכיוון מזרח.
- 11:30 - חטיבה 460 יוצאת לדרך.
- 12:14 - חוד החטיבה מגיע לאזור הצומת.
- 14:00 - גדוד 198, המלווה במפקדת החטיבה, פותח בהתקפה.
- 14:30 - פלוגות מ' ו' נסוגות מג'זין.
- 16:00 - גדוד 196 סוטה לכיוון ד'הר חורן. נפגע מאש טנקים כנראה מאזור ב'יר אל-חרב ושב לצ'יר הראשי דרומה.
- 17:30 - גדוד 196 חובר אל מפקד החטיבה.
- 18:10 - גדוד 196 יוצא להמשך התקפה דרומה, ומשמיד את עיקר גדוד 452 הסורי.
- 18:45 - מפקד פלוגה ז' נהרג בב'יר אל-חרב.
- 18:50 - חיל האוויר מנחית מצרר על כוחותינו ופוגע בהם ובסורים. מפקד פלוגה ו' מוביל את המשך ההתקפה.
- 19:30 - גדוד 196 מגיע לצומת ד'הר רחל. החטיבה נערכת לתנין לילה מדרום לג'זין.
- ערב-לילה - מנ"כ ג'זין מתמוטט ונסוג למאגר קרעון וצפונה. כוח קומנדו ותוקף את חניון גדוד 196 בצומת ד'הר רחל.

מקרא

———	גדוד 198
- - - - -	פלוגה מ'
- · - · -	פלוגה ל'
———	גדוד 196
———	סורים

שיירה ובראשה דחפור ונגמ"ש חוצה את גשר עקיייה - את הכוחות מאבטח זחל"ם נושא תותחי נ"מ

הנגמ"שים הסוריים הושמדו, ותשעה חיילים סורים נפלו בשבי. גדוד 12, עם שאר אוגדה 36, הופנה מערבה לכיוון צידון, וכדי לשמור מגע עם המערך הסורי את מקומו תפס כוח מאוגדה 162, שהציב חסימה לכיוון ג'זין, כדי לאפשר לאוגדה להמשיך להתקדם צפונה. עוד באותו יום נתקלה חטיבה 500, בפיקוד דורון רובין, במארב סורי, ובתקרית נהרגו כמה חיילים סורים ונפצע מג"ד 433. פלוגה מהחטיבה ניהלה קרב עם כמה שריוניות סוריות המצוידות בטילי סאגר סמוך לג'זין.

בליל 7-8 ביולי עברה גזרת ג'זין לאחריות הגיס. לפנות בוקר 8 ביוני הורה מפקד הגיס לתא"ל ורדי לתכנן את כיבוש ג'זין "בלי ללכת למגע כולל עם הסורים", תוך שימוש בחטיבות 409, 514 ו-623. בשעה 10:00 השתנה הסד"כ שהוקצה למשימה ובוטלה המגבלה על מגע עם הסורים. כארבע שעות אחר כך תקף 'כוח ורדי' את המערך, כשהכוח המרכזי שעומד לרשותו הוא חטיבה 460 (מוקטנת).

החטיבה תקפה את ג'זין בשני צירים ובסיוע ארטילרי, וכבשה את העיירה כשהיא משמידה סד"כ בהיקף גדודי (כולל רוב הרק"ם של גדוד שריון 452) והביאה לנסיגת שאר הכוח המגן. לאחר הכיבוש עצרה החטיבה מדרום לעיירה, ושם נפגעו כמה מהטנקים הקדמיים שלה ונפגעו גם טנקים סוריים בתקיפות חיל האוויר. לנוכח ידיעות על נוכחות אויב בכפר חונה החליט תא"ל ורדי לעצור בלילה להתארגנות. באותו לילה (8-9 ביולי) נהדפה התקפת קומנדו סורי על חניון גדוד 196 (גדוד קורס קציני שריון שצויד בטנקי מרכבה, שוט ומגח), ועשרות אנשי קומנדו נהרגו. בקרבות היום לחטיבה 460 היו שישה הרוגים ו-11 פצועים.

בשעות הערב של 8 ביוני הועברה חטיבה 769, בפיקוד שאול מופז, בהרכב גדוד 77 (מוקטן) מחטיבה 7, מאוגדה 36 אל פיקוד הגיס והתארגנה בשני צוותי קרב גדודיים. החטיבה קיבלה הוראה לכבוש את הכפר עישייה שבדרום מערך ג'זין, והשלימה את כיבושו לפני חצות. באותו לילה צורף ל'כוח ורדי' כוח סמח"ט גולני ('כוח דייר'), בפיקוד סא"ל גבי אשכנזי, בהרכב גדוד 51, פלוגת טנקים, פלוגת סיור מוקטנת

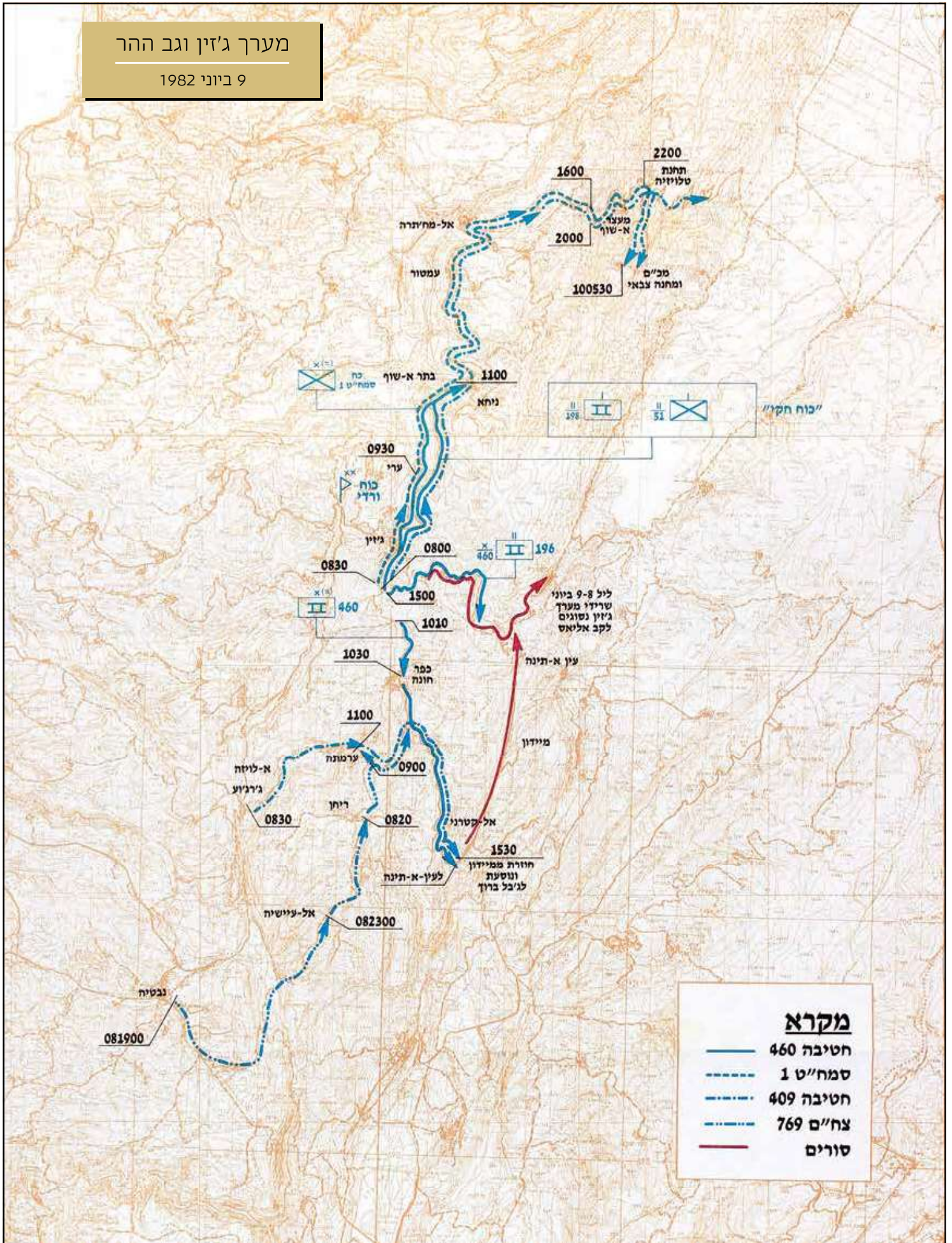
טנק מגח נע צפונה לגזרת ג'זין

העיירה ג'זין - תצלום מהאוויר לכיוון צפון-מזרח

מערך ג'זין וגב ההר

9 ביוני 1982

ופלוגת הנדסה מוקטנת. על 'כוח ורדי' הוטל להתקדם במפנה המערבי של גב ההר ולהגיע לג'בל בארוכ. משם יוכל הגיס לאיים מהאגף על הכוחות הסוריים בבקעה או להתקדם לכביש ביירות-דמשק. ב-9 ביוני השלים 'כוח ורדי' את ההשתלטות על מרחב ג'זין והתקדם מזרחה, צפונה ודרומה. בבוקר כבשה חטיבה 769 את ריחן וערמתה, והתקדמה משם צפונה לכיוון הכפר חונה. באותו יום הצטרפה ל'כוח ורדי' חטיבת הנ"ט 409 (מוקטנת), בהרכב גדוד נ"ט 697 (משגרי עורב על נגמ"שים), גדוד נ"ט (מוקטן) 7008 (משגרי עורב על שריוניות מסוג רב"י), ופלוגת סיור ופלוגת טנקים מגדוד 9206 מחטיבה 514. החטיבה, בפיקוד עוזי בן-יצחק, שהגיעה לכיוון ערמתה ממערב, התקדמה מזרחה לכיוון מיידון, וכבשה אותה בשעות אחר הצהריים המוקדמות. כוח סמח"ט גולני התקדם באותו יום בציר גב ההר לעבר מתחם האנטנות שבפסגת ג'בל בארוכ, ושם חברה אליו חטיבה 409, שהתייצבה בציר היורד מההר לכיוון הבקאע, סמוך למעצר א-שוף.

חטיבה 460 התפצלה באותו בוקר. כוח בפיקוד המח"ט, שהתבסס על גדוד 198 (גדוד קורס מט"קים, טנקי מרכבה ושוט), נע מכפר חונה דרומה לכיוון אל-קטרני, ומשם צפונה, דרך מיידון לעבר הכפר א-תינה, שהוגן בידי פלוגת שריון סורית שהסתתרה בין הבתים. גדוד 196, ועימו מפקד הכוח תא"ל ורדי, נע לא-תינה באיגוף צפוני. גדוד 198 ניסה שלוש פעמים לתקוף את הכפר מדרום, ללא הצלחה, וספג נפגעים. גדוד 196 הצליח לחדור לכפר בתנועה מצפון, כשהוא משמיד את רוב

למעלה: טנק מרכבה מגדוד 196 על ציר (סוסונוביץ') ג'זין-עין א-תינה
למעלה מימין: כוחות גדוד 196 מדרום לג'זין, בוקר 9 ביוני 1982

הכוח הסורי שהיה שם על ידי ירי בטוחים קצרים מאוד. לאחר סיום הלחימה בסורים, נקלע הגדוד לתקרית ירי דו-צדדי עם גדוד 198, שניצב מדרום לו. בתקרית נהרגו חמישה חיילים, ובהם מג"ד 196 ומפקד הפלוגה שהוביל את ההתקפה ושכמה דקות קודם לכן השמיד את רוב הכלים הסוריים. בבוקר 10 ביוני השלימה חטיבה 460 את טיהור הכפר.

מוקדם בבוקר 10 ביוני השתלט כוח סמח"ט גולני על מתחם המכ"ם בפסגת ג'בל בארוכ, ומשם המשיך צפונה בציר גב ההר כדי לסייע לאוגדה 162 שנעצרה בעין זחלתא. בהמשך הבוקר נערכו כוחות חטיבה 409 בעמדות אש במורדת ג'בל בארוכ שמעל הבקעה, באזור ג'זור א-רמתני. בשעות 12:00-14:00 לערך השמידה חטיבה 409 עשרות כלי רק"ם סוריים מחטיבה 76 שנסוגה צפונה. בהמשך פגעה החטיבה בכלים מחטיבה 47 שנעה דרומה. כמו כן במהלך היום הפילה החטיבה מספר מסוקי נ"ט סוריים, ללא אבדות, שכן את משגרי הטילים לא גילו הסורים, והוקפד שלא להפעיל אש טנקים או נק"ל שהיו עלולים לגלות את מיקום הכוחות.

נגמ"שים מחטיבה 460 באזור הכפר ג'בע

הלחימה במערב ג'זין ובגב ההר

10-7 ביוני 1982

\times	\square	333/4
\times	\square	424
\square	\square	877
\square	\square	532
\times	\square	452
\square	\square	549
\square	\square	424
\square	\square	120 מ"מ

\square	\square	196	כח "חקי"
\square	\square	51	
\times	\square	1	כח סמח"ט
\times	\square	409	

\times	\square	188
\times	\square	162
\times	\square	460
\times	\square	1

מקרא

- 7 ביוני
- 8 ביוני
- 9-10 ביוני
- סורים

